

VIETS ry:n uudet suuntaviivat

Venäjän ja Itä-Euroopan tutkimuksen seura (VIETS) on perustettu vuonna 1989. Seuran tarkoituksena on ollut edistää Venäjän ja Itä-Euroopan tutkimusta tarjoamalla yhteinen keskusteluareena tutkijoille ja muille asiasta kiinnostuneille. Uusi hallitus, joka valittiin keväällä 2010 kaksivuotiseksi kaudeksi, haluaa viedä eteenpäin edeltäjiensä sitoutunutta, näkemyksellistä ja kaikin puolin erinomaista työtä. Aluetutkimus, ja eritoten Venäjän ja Itä-Euroopan tutkimus, on monella tavalla tienhaarassa, mikä pakottaa arvioimaan uudelleen seuran merkitystä tutkijoiden näkökulmasta. Meidän tulee vastata vakuuttavasti kysymykseen, mikä on se lisäarvo, jota juuri tämän seuran jäsenyys tarjoaa. Millä tavoin voimme menestyksekkäästi kilpailla muiden tieteenalakohtaisten seurojen houkuttelevuuden kanssa? Näistä lähtökohdista käsin seuran hallitus on luonut uudet suuntaviivat, joilla emme pyri pelkästään kohtaamaan ajan haasteita vaan myös aktiivisesti muokkaamaan toiminnan edellytyksiä.

VIETS:llä on rajattomat mahdollisuudet monipuolistaa ja laajentaa toimintakenttää, jonka merkittävin voimavara on sen valtakunnallisuus. Valtakunnallisuuden voimakkaampi esiintuominen toiminnan perusprofiilissa on olennaisen tärkeää seuran jäsenmääränkin kasvattamisen kannalta. Seuran yhteistyö toisen valtakunnallisen toimijan, Aleksanteri-instituutin, kanssa on ollut pitkään hedelmällistä. Aleksanteri-instituutin koordinoimien Venäjän ja Itä-Euroopan tutkimuksen maisteri- ja tutkijakoulun opiskelijat ovat VIETS:lle tärkeä yleisö, joita meidän tulisi

puhutella nykyistä tehokkaammin. On tärkeää kiinnittää entistä enemmän huomiota eri tutkija- ja asiantuntijasukupolvien väliseen vuorovaikutukseen ja pyrkiä helpottamaan nuorten integroitumista tutkijayhteisöön. Seura aikookin tehostaa yhteistoimintaa paitsi Aleksanteri-instituutin myös muiden Venäjän ja Itä-Euroopan alueen opetusta tarjoavien opinahjojen kanssa.

Edellistä päämäärää edesauttaakseen seuran hallitus kaavaili uudentyyppisiä toimintamuotoja, jotka tukisivat paremmin VIETS:n pääasiallista tehtävää: tarjota aktiivinen keskustelufoorumi ajatusten vaihdon edistämiseksi. Toistaiseksi tällaisena areenana ovat toimineet pääasiassa vuosittaiset VIEPÄ-päivät, jotka ovat palvelleet yleisenä katselmuksena Suomessa tehtävään Venäjän ja Itä-Euroopan tutkimukseen. Tarvitsemme kuitenkin pienimuotoisempia ja dynaamisempia kohtaamistapoja, jotka piristäisivät keskustelua eri aiheista pitkin vuotta. Suunnitteilla on siis seminaarien ja workshopien sarja, joka kattaisi tasaisemmin myös valtakunnallisen kentän. Siten esimerkiksi VIEPÄ-päivät voitaisiin järjestää kiertävänä tapahtumana Suomen eri yliopistoissa vain joka toinen vuosi. VIETS:n velvollisuuksiin kuuluu myös osallistua aktiivisemmin keskusteluun tutkijoiden ja asiantuntijoiden yhteiskunnallisesta asemasta ja sijoittumisesta työelämään. Seura aikoo toteuttaa 2–3 vuoden välein työllistymistä edistäviä ”messutapahtumia”, joiden tarkoituksena on helpottaa asiantuntijoita tarvitsevien työnantajien ja asiantuntemustaan tarjoavien tutkijoiden keskitettympää kohtaamista.

Hallituksen puheenjohtajana näkisin, että VIETS:illä on hyvät edellytykset kehittyä keskeiseksi kansainväliseksi toimijaksi eritoten Itämeren alueella. *Think big* (ajattele suuresti) on aina ollut merkittävien uudistusten ja kasvupyrähdysten perusteena, kysymys on vain siitä, huomataanko käden ulottuvilla olevat mahdollisuudet ajoissa ja tartutaanko niihin ennakkoluulottomasti ja itseämme väheksymättä. Suomessa tehdään korkealaatuista tutkimusta ja siinä VIETS voi toimia tehokkaasti tämän markkinoinajana. Voimme myös todeta, että vastaavalaista vahvaa ja aktiivista seuraa on vaikea löytää sen enempää muista Pohjoismaista, Baltian maista kuin vaikkapa Puolasta tai Venäjältäkään. Tarjoamalla korkealaatuista englanninkielistä toimintaa ja kansainvälisen julkaisukanavan voimme kasvaa yhtä magneetinomaisesti seuraksi kuin sisarseuramme The British Association for Slavonic and East European Studies, johon pyrkii jäseneksi tutkijoita ympäri maailmaa. Joka tapauksessa VIETS:n pitää edistää jäseniensä kansainvälistymistavoitteita, ja mikä palvelisi tätä tehtävää paremmin kuin kansainvälistyminen seurana. Aiemmin mainitut VIEPÄ-päivät toimisivat tässä suhteessa loistavana mahdollisuutena, ja niiden kylkiäiseksi voitaisiin kehittää uutta kansainvälistä julkaisusarjaa. Englanninkielinen VIEPÄ olisi kaiken lisäksi turvallinen harjoittelukenttä nuorille tutkijoille ja opiskelijoille valmistuen heitä kansainväliseen esiintymiseen. Olisikin hyvä jos alkaisimme jo hyvissä ajoin tutustella VIETS:n englanninkieliseen nimeen: Finnish Association of Russian and East European Studies (FAREES).

Tervetuloa dynaamiseen ja eteenpäinpyrkivään, jäsentensä

tarpeita ja toiveita huomioivaan Venäjän ja Itä-Euroopan tutkimuksen seuraan! Lisätietoa verkkosivuilta: www.viets.fi

Katalin Miklóssy
puheenjohtaja

Hallituksen jäsenet vuonna 2010:
Sari Autio-Sarasmo
Kimmo Elo

Tapani Kaakkuriniemi
Tintti Klapuri
Arto Luukkanen
Jukka Pietiläinen, varapuheenjohtaja
Mari Ristolainen
Arseni Svnarenko
Joni Virkkunen, sihteeri
Marina Vituhnovskaja
Mikko Ylikangas

sölle värikkäästi, miksi tutkia kääntäjien ja tulkkien roolia politiikan, kulttuurin ja muun vaihdon yhteydessä.

Tohtori Cathie Carmichael on keskittynyt tutkimuksessaan ja opetuksessaan Itä-Euroopan historiaan, erityisesti nationalismiin, etnisyyteen ja väkivaltaan entisen Jugoslavian alueella. Alustuksessaan hän keskittyi kertomaan kokemuksistaan toimittua erikoisnumeroa *Europe-Asia Studies* -lehteen. Hän toimitti erikoisnumeron eri-ikäisten, entisen Jugoslavian alueelta tulevien tutkijoiden kanssa. Jugoslavian sotaan väljästi liittynyt esitys nosti esille kaksi konferenssin teeman kannalta mielenkiintoista seikkaa. Ensinnäkin sen, miten lapsuutensa 80-luvun Jugoslaviassa viettäneille tutkijoille on ominaista lähestyä sosialismin aikaa aivan uusista näkökulmista ja käyttää monipuolisia tutkimusaineistoja, esimerkiksi *youtube*-videopalvelua ja sen Jugoslavian sodan aikaisia uutisvideoita. Kysymys uuden tutkijasukupolven ja Venäjän ja Itä-Euroopan tutkimuksen vallitsevien käsitteistöjen suhteesta herätti ajatuksia ja kommentteja myös yleisössä. Venäjän ja Itä-Euroopan tutkimusta ovat luonnehtineet vastakkainasettelut, jotka ajan kuluessa ovat lieventyneet ja menettäneet merkitystään. Näin ounasteltiin käyvän myös sosialismin ja postsocialismin käsitteille, joilla vielä tällä hetkellä on vahva rooli Venäjän ja Itä-Euroopan tutkimuksen jäsentämisessä.

Päivän toisessa yleisistunnossa kuultiin Helsingin yliopiston tutkijakollegiumin tutkijan, tohtori Dina Hapajevan luento jälkineuvostoliittolaisen Venäjän historiallisen muistin problematiikasta. Hapajevan esitystä voi luonnehtia kulttuuripessimistiseksi luennaksi postsocialistisesta massatietoisuudesta. Hapajeva puhui erityisesti historiasuhteesta ”valikoivan amnesian” tai

Idäntutkimuksen uudet tuulet

Venäjän ja Itä-Euroopan tutkimuksen päivät, Helsinki 8.–9.3.2010

Kahdeksannet Venäjän ja Itä-Euroopan tutkimuksen päivät järjestettiin Helsingissä yhden väli vuoden jälkeen maaliskuun alussa. Venäjän ja Itä-Euroopan tutkimuksen seuran (viets) järjestämä konferenssi on säännöllisesti koonnut yhteen alan tutkijoita ja opiskelijoita ympäri Suomea. Tämän vuoden seminaarin teema ”Idäntutkimuksen uudet tuulet” valotti niin ajankohtaisia tutkimussuuntauksia kuin nuorten tutkijoiden asemaan ja tieteelliseen julkaisemiseen liittyviä seikkoja.

Konferenssin avasi VIETS:n puheenjohtaja, professori Soili Nystén-Haarala, joka puheenvuorossaan loi katsauksen viime vuonna kaikessa hiljaisuudessa 20 vuotta täyttäneen seuran historiaan ja muuttuneeseen tehtävään. Alun perin Venäjän ja Itä-Euroopan tutkimuksen edistäjäksi perustetun seuran tehtävä on vuosien varrella muuttunut samalla kun alan tutkimuksen asema Suomessa on vahvistunut. Erityisesti Helsingin yliopiston Aleksanteri-instituutti on ottanut vastuuta seuran alkuperäisestä tehtävästä, ja viime vuosina seuran toiminta on keskittynyt *Idäntutkimus*-lehden julkaisuun ja tutkimuspäivien järjestämiseen. Nystén-Haaralan mukaan seuran

toiminnassa on myös pikku hiljaa tapahtunut nuorennusleikkaus, ja hallituksessa olikin päätetty, että seuran toiminnan erityinen painopiste tulee jatkossa olemaan nuorten tutkijoiden työurien edistäminen. Tavoitteena on erityisesti työpaikkojen luominen nuorille tutkijoille. Yksi konkreettinen ele oli seuran päätös jakaa matka-apuraha ICCEES 2010-konferenssiin. Monien hyvien hakemusten vuoksi matka-apuraha päädyttiin lopulta arpomaan kaikkien hakijoiden kesken, Ira Jänis-Isokankaan onneksi. Venäjän ja Itä-Euroopan tutkimuksen seura valitsi konferenssin aluksi pitämässään vuosikokouksessa uudeksi puheenjohtajakseen tohtori Katalin Miklóssyn.

Maanantain ensimmäisen yleisistunnon puhujiksi oli kutsuttu professori Birgit Menzel Mainzian yliopiston kääntämisen, kielen ja kulttuurintutkimuksen tiedekunnasta sekä tohtori Cathie Carmichael Itä-Anglian yliopiston taiteiden ja humanististen tieteiden tiedekunnasta. Professori Menzelin alustus käsittelee kielenkääntäjien ja tulkkien ristiriitaista roolia erityisesti Venäjän ja länsimaiden välisissä poliittisissa suhteissa. Hän korosti usein näkymättömänä ja samalla epäluotettavana pidettyjen välittäjien suurta merkitystä eri kielten ja kulttuurien välisten suhteiden ylläpitämisessä ja perusteli ylei-